

Muzeum Polskich Formacji Granicznych

<https://muzeumsg.strazgraniczna.pl/muz/formacje-ochrony-granic/tradycje/od-1991/miejsca-pamieci/49244,Poszukiwania-i-ekshumacja-szczatkow-kpt-Wladyslawa-Raginisa-2010-2011-r.html>
2024-07-16, 18:49

Poszukiwania i ekshumacja szczątków kpt. Władysława Raginisa

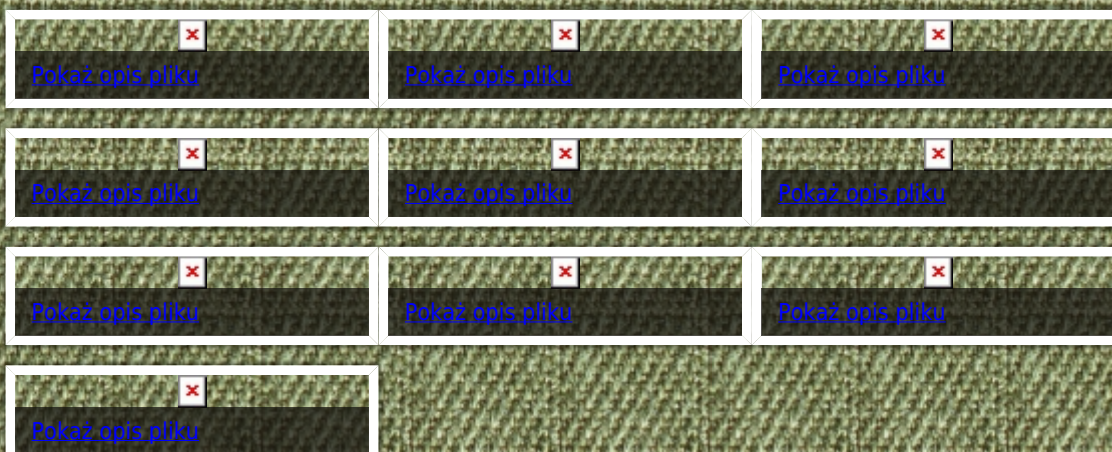
W 2010 r. Stowarzyszenie „Wizna 1939” podjęło pierwsze działania mające na celu doprowadzenie do odnalezienia i przeprowadzenia ekshumacji poległych oraz pochowania ich z należytymi honorami w ruinach schronu na szczycie Góry Strękowej. W 1939 r. miejsce to znalazło się pod okupacją sowiecką, było to zgodne z ustaleniami tajnego protokołu paktu Ribbentrop – Mołotow (23.08.1939 r.), ustalającego podział terytorialny między dwoma okupantami. Żołnierze sowieccy wykopali zwłoki kpt. W. Raginisa i zakopali w przydrożnym rowie, obok drogi z Łomży do Białegostoku; w miejscu tym po wojnie utworzono mogiłę wojenną. W dniu 21.07.2011 r. Wojewoda Podlaski wydał zezwolenie na ekshumację szczątków żołnierzy polskich poległych we wrześniu 1939 r. w bitwie pod Wizną. Prace ekshumacyjne rozpoczęto w nocy z 1 na 2 sierpnia 2011 r. Ekshumację przeprowadzili pracownicy Zakładu Pogrzebowego „Epitafium” z Łomży, w obecności organizatorów, przedstawicieli Polskiego Czerwonego Krzyża oraz Zakładu Medycyny Sądowej w Białymstoku. Podczas ekshumacji obecne były również delegacje z instytucji wspierających to przedsięwzięcie m.in. przedstawiciele Stowarzyszenia Weteranów Polskich Formacji Granicznych a także członkowie Grupy Rekonstrukcji Historycznej Centralnej Szkoły Podoficerskiej KOP w Osowcu. Po zdemontowaniu betonowo – lastrykowej obudowy grobu, na obszarze wskazanym przez georadar, przemieszczono 7 m³ gruntu na głębokość ok. 1,75 m poniżej poziomu terenu, dochodząc do warstwy gruntu rodzimego, nie odnotowując żadnych znalezisk. Następną próbę podjęto tego samego dnia o godzinie 16:00, w miejscu wytypowanym na podstawie analizy archiwalnych fotografii i porównania tych zdjęć z obiektami terenowymi. W nowym wykopie napotkano przemieszczony grunt. Na głębokości 110 cm odnaleziono polski hełm stalowy wz.31 „Salamandra” z dobrze zachowaną powłoką lakierniczą. Wewnątrz znajdowały się resztki podpinki i paska ze sprzączkami. W głębszej warstwie (40 cm) napotkano guzik mundurowy wz. 33, z białego metalu o średnicy 22 mm. W następnej warstwie pokazały się ludzkie kości stóp, połamane kości przedramienia, płaty czaszki i kręgi kręgosłupa, kolejny guzik, resztki tkaniny mundurowej i lusterko z fotografią. Poniżej (21 cm) znajdowały się kolejne kości drobne, guzik wz. 33 o średnicy 15 mm z resztą tkaniny mundurowej (prawdopodobnie z mankietu rękawa), metalowy element oporządzenia, metalowy element sznura. W tej warstwie odnaleziono kolejne drobne kości, łyżkę granatu obronnego wz.33 i zawiązaną pętlę z drutu stalowego. Odnalezienie pętli potwierdziło przekazy o wyciąganiu zwłok kapitana ze schronu za nogi; pętla ta prawdopodobnie posłużyła również do „przeniesienia” zwłok z pierwotnego miejsca pochówku w rejon schronu dowódcy do podnóża Góry Strękowej przez

żołnierzy sowieckich. Drugim etapem ekshumacji były prace przeprowadzone 22.08.2011 r.. Po szczegółowej analizie materiałów archiwalnych, którymi były fotografie z lat 50. XX w. oraz list drogomistrza Józefa Wiśniowskiego ze Strękowej Góry do siostry kapitana, Marii, napisany w 1942 r. W dniu tym zdjęto, przy użyciu zgarniarko – ładowarki, nasyp ziemny (wykonany ok. 2000 r. do głębokości 70 cm, a następnie 100 cm ziemi wybierano ręcznie. Odnaleziono połamane kości ludzkich kończyn, dolnego odcinka kręgosłupa, żebra, dłoni i stóp. Wśród wykopanych przedmiotów znalazły się między innymi resztki kurtki i płaszcza mundurowego z 1939 r. z guzikami (13 sztuk), złamane (dwie części) i nadpalone pióro wieczne tłokowe Pelikan, elementy pasa głównego i koalicyjki, portfel skórzany z monetami obiegowymi, w tym srebrnymi II RP, lusterko, katolicki medalik, 6 żeliwnych odłamków granatu obronnego wz. 33, pętlę z drutu. Na dnie wykopu spoczywały resztki, ułożonego jako podkład chowanego ciała, płaszcza wojskowego. Wydobyte szczątki zostały poddane badaniom DNA, a następnie porównane w Zakładzie Medycyny Sądowej z materiałem pobranym od krewnych oficerów. Zakład Medycyny Sądowej Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku przeprowadził analizę porównawczą DNA pobranego ze szczątków kostnych (rzepekki, które przywierały do szczątków płaszcza) wydobytych podczas ekshumacji z DNA z próbek odniesienia, pobranych od bliskiego członka rodziny kapitana. Badania jednoznacznie potwierdziły, że zebrany materiał kostny to szczątki kpt. Władysława Raginisa.

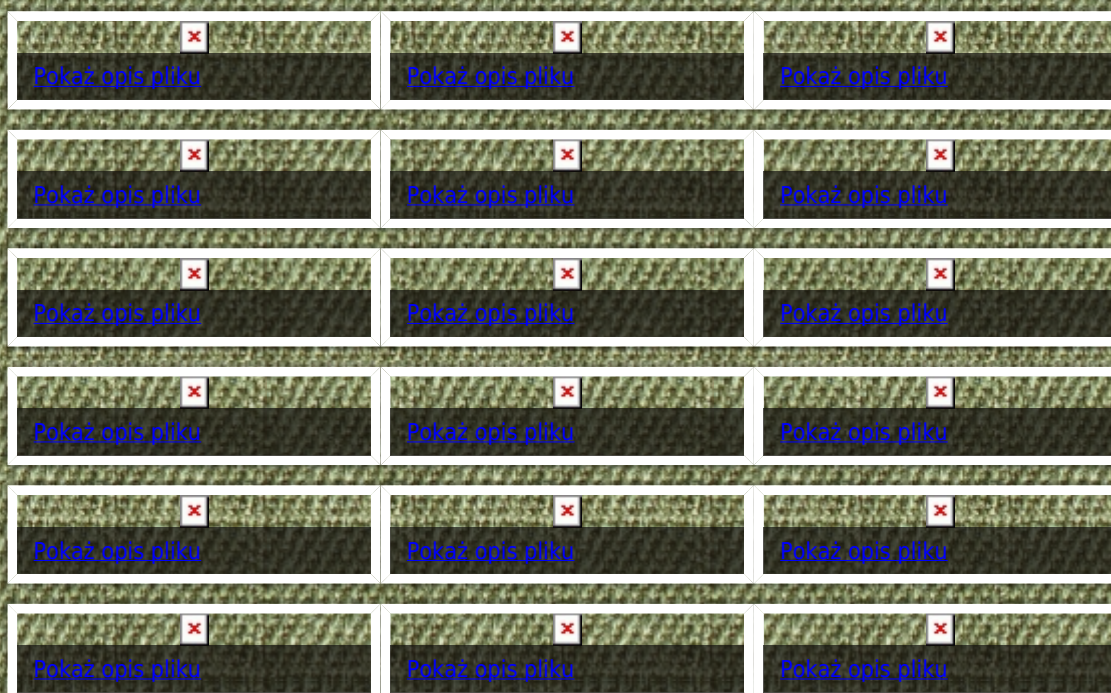
Opracował: **Miłosz Filipowiak** na podstawie:

Waldemar Bocheński, *Sprawozdanie Zarządu Stowarzyszenia Weteranów Polskich Formacji Granicznych za okres od 01.09.2010 r. do 29.08.2011 r.*

Dariusz Szymanowski - materiały z badań prowadzonych przez Stowarzyszenie „Wizna 1939”

Artefakty wydobyte z miejsca ekshumacji

Ceremonia pogrzebowa szczątków kpt. Władysława Raginisa

Ceremonia pogrzebowa, na którą polegli czekali 72 lata, odbyła się 10.09.2011 r. w kościele parafialnym pw. św. Jana Chrzciciela w Wiźnie (pow. łomżyński, gm. Wizna) i na Górze Strękowej (pow. białostocki, gm. Zawady). Mszę żałobną w kościele parafialnym pw. św. Jana Chrzciciela, przy trumnie z ekshumowanymi szczątkami oficerów w asyście honorowej żołnierzy Wojska Polskiego i członków Grupy Rekonstrukcyjnej Centralnej Szkoły Podoficerskiej KOP, koncelebrował ordynariusz łomżyński J.E. ks. bp Stanisław Stefanek w asyście księży (m.in. ks. kapelana Prezydenta RP majora Mateusza Hebdy i ks. proboszcza Kazimierza Kłoska). W kazaniu J.E. ks. bp nawiązał do kilkakrotnego bezczeszczenia zwłok Bohaterów przez różnych okupantów. Wskazał też na czyn kpt. Raginisa, który ocalając podwładnych sam siebie złożył na ołtarzu Ojczyzny. Po zakończeniu Mszy św. uformował się kondukt pogrzebowy, na czele którego stały dwie sekcje ułanów, za nimi samochód wiozący doczesne szczątki kpt. W. Raginisa i por. St. Brykalskiego w asyście motocyklistów, autobusy i samochody osobowe z gośćmi. W trakcie przejazdu sześciokilometrowego odcinka drogą krajową nr 64, pomiędzy Wizną a Górą Strękową, kondukt rozciągnął się na ponad kilometr. Kondukt pogrzebowy z ekshumowanymi szczątkami Bohaterów udał się na oddaloną około 6 km od Wizny Górę Strękową. W Mszy św. i drugiej części uroczystości, już na Górze Strękowej, uczestniczyli mieszkańcy Wizny, okolicznych miejscowości i gminy

Zawady oraz goście przybyli z całego kraju i zza granicy, m.in.: poczty sztandarowe organizacji kombatanckich, miejscowych szkół oraz Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących z Pruszkowa (wraz z delegacją), przedstawiciel Prezydenta RP ks. kapelan mjr Mateusz Hebda, Krzysztof Sikora – radca generalny w MON Posłowie na Sejm RP, Vita Dobele – wiceambasador Republiki Łotwy w Polsce, Jerzy Marek Nowakowski – ambasador RP w Republice Łotwy, członkowie rodziny kpt. Raginisa, wiceadmiral Waldemar Głuszko – zastępca Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, płk Waldemar Kozicki – zastępca Szefa Zespołu Zwierzchnictwa Operacyjnego nad Siłami Zbrojnymi, Ryszard Stankiewicz – Prezes Związku Polaków na Łotwie, Wojciech Dzierzgowski – Wicewojewoda Podlaski, Marek Sokołowski – Przewodniczący Rady Powiatu Szydłowieckiego, Adam Sikorski z Programu Zwiadowców Historii „Było ... nie minęło” TVP Lublin, Krzysztof Wądołowski – Wójt Gminy Zawady, członkowie Stowarzyszenia „Wizna 1939” z Prezesem Dariuszem Szymanowskim, członkowie Stowarzyszenia Weteranów Polskich Formacji Granicznych z Prezesem Waldemarem Bocheńskim, przedstawiciele Grupy Rekonstrukcyjnej Centralnej Szkoły Podoficerskiej Korpusu Ochrony Pogranicza w Osowcu-Twierdzy i Grupy Rekonstrukcyjnej KOP z Sejn, a także reporterzy różnych rozgłośni i programów radio, telewizji, prasy. Modlitwę wewnątrz rozbitego schronu poprowadził J.E. bp. S. Stefanek. Przed złożeniem w krypcie szczątków Bohaterów, ks. mjr Mateusz Hebda odczytał list Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego, skierowany do uczestników uroczystości. Prezydent napisał w nim m.in., że wiadomość o odnalezieniu szczątków kpt. Władysława Raginisa i jego zastępcy por. Stanisława Brykalskiego oraz ich pochówku na Górze Strękowej przyjął ze smutkiem i radością jednocześnie. Ze smutkiem, że dopiero po 72 latach Bohaterowie doczekali się godnego pochówku, z radością, że ta chwila wreszcie nadeszła. Stwierdził, że są oni tragicznym symbolem polskiej historii, a ich ciała kilka razy przenoszono z miejsca na miejsce w sposób upodlający. Wreszcie nadszedł kres tej dramatycznej sytuacji. „Oddaję im hołd jako zwierzchnik Sił Zbrojnych RP”, zakończył swój list prezydent. List przesłał też Minister Obrony Narodowej Tomasz Siemoniak. Napisał w nim: „72 lata temu pod Wizną żołnierze polscy dowodzeni przez kapitan Władysława Raginisa stawili czoła przeważającym siłom hitlerowskich Niemiec. Dziś – my następcy i spadkobiercy walecznych żołnierzy składamy hołd wszystkim poległym pod Wizną, którzy do końca pozostali wierni wolnej i niepodległej Polsce, wypełniając słowa żołnierskiej przysięgi. Po wielu latach dopełniamy ostatniego doczesnego obowiązku wobec niezłomnych bohaterów składając uroczyste ich szczątki w miejscu gdzie walczyli za Polskę.” Minister zaznaczył, że we współczesnym Wojsku Polskim żywa jest pamięć o czynach kpt. W. Raginisa i jego żołnierzy. Głos zabrali także: ambasador Polski na Łotwie, przedstawiciel rodziny kpt. Raginisa – Pan Jacek Raginis, Prezes Stowarzyszenia „Wizna 1939”, Wicewojewoda Podlaski i Wójt Gminy Zawady. W asyście Kompanii Honorowej, wystawionej przez 18 Rozpoznawczy Pułk Piechoty z Białegostoku i Orkiestry Wojskowej z Giżycka, przy wtórze sygnału trąbki „Śpij kolego” oraz salwie honorowej, szczątki Bohaterów zostały złożone w przygotowanej krypcie przez członków Grupy Rekonstrukcyjnej Centralnej Szkoły Podoficerskiej KOP w Osowcu. Orkiestra odegrała „Marsza Pogrzebowego” F. Chopina, a przybyłe delegacje złożyły przed kryptą wieńce i wiązanek kwiatów. Na zakończenie uroczystości wzbiło się w niebo kilkaset gołębi,

przywiezionych na tę uroczystość i wypuszczonych przez członków Podlaskiego Oddziału Polskiego Związku Hodowców Gołębi Pocztowych. Szacuje się, że w uroczystości pogrzebowej na Górze Strękowej uczestniczyło co najmniej 1,5 tys. osób. Uporządkowane ruiny schronu bojowego na Górze Strękowej, miejsce pochówku ekshumowanych z pasa drogowego doczesnych szczątków bohaterskich oficerów, obrońców Odcinka „Wizna”, stały się od tej chwili Miejscem Pamięci Narodowej.

Opracował: **Miłosz Filipowiak** na podstawie:

Waldemar Bocheński, Sprawozdanie Zarządu Stowarzyszenia Weteranów Polskich Formacji Granicznych za okres od 01.09.2010 r. do 29.08.2011 r.

Dariusz Szymanowski - materiały z badań prowadzonych przez Stowarzyszenie „Wizna 1939”

 Pokaż opis pliku	 Pokaż opis pliku	 Pokaż opis pliku
 Pokaż opis pliku	 Pokaż opis pliku	 Pokaż opis pliku
 Pokaż opis pliku	 Pokaż opis pliku	 Pokaż opis pliku
 Pokaż opis pliku	 Pokaż opis pliku	 Pokaż opis pliku
 Pokaż opis pliku	 Pokaż opis pliku	 Pokaż opis pliku
 Pokaż opis pliku	 Pokaż opis pliku	 Pokaż opis pliku
 Pokaż opis pliku	 Pokaż opis pliku	 Pokaż opis pliku